

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 12.03.2026
Sayı: 645

10/3930

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek tohum fiyatları ve tohum üretiminde yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak, alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Tohum, tarımsal üretimin en temel girdileri arasında yer almaktadır. Tohum, küresel iklimlerin yaşandığı günümüzde stratejik bir ürün olmasının yanı sıra tarımsal verimlilik ve kalite açısından da büyük öneme sahiptir.

Tarımsal üretim, gıda güvenliğinin yanı sıra, tarımsal bağımsızlığın ve ithalata muhtaç olmadan etkili bir kalkınmanın en temel taşlarından birisini oluşturmaktadır. Tohum konusunda dışa bağımlılıktan kurtulmak için tarım politikalarında tohum üretimine önem verilmesi gerekmektedir. Her ne kadar son yıllarda ülkemizde tohumculuk sektörü önemli gelişmeler kaydetmiş olsa da, bu durum coğrafi konumu itibarıyla her mevsimin yaşandığı ülkemizde yeterli olmamıştır. Zaten ihracat ve ithalat rakamları da bu konuda yaşanan eksikleri açıkça ortaya koymaktadır. 2024 yılında 338 milyon dolarlık tohum ihracatı yapılırken 288 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre Türkiye, yılda ortalama 250–300 milyon dolar arasında değişen miktarda tohum ithalatı yapmaktadır. 2024 yılı itibarıyla en fazla tohum ithalatı yapılan ülkeler arasında Hollanda, Fransa, ABD, İtalya ve Almanya gibi ülkeler yer almaktadır. Ülkemiz, bu ülkelerle birlikte İsrail’den de önemli miktarda tohum almaktadır. Fakat İsrail’in Gazze’yi işgali ile birlikte ülkemiz tohum ithalatı konusunda İsrail kapısını kapatmıştır.

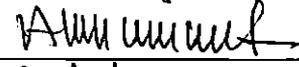
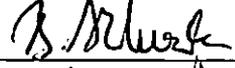
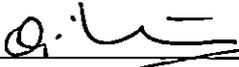
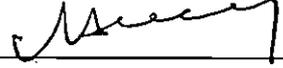
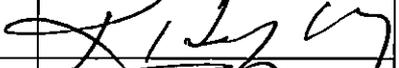
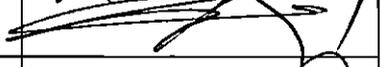
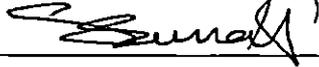
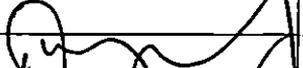
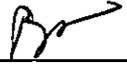
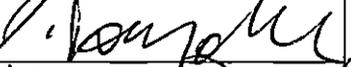
Ülkemiz, coğrafi ve iklimsel çeşitliliği bakımından önemli bir tarımsal üretim çeşitliliğine sahip durumdadır. Buna rağmen, özellikle sebze tohumlarında ithalat bağımlılığını bir türlü ortadan kaldıramamıştır. Domates ve biber gibi ürünlerde kullanılan hibrit tohumların önemli bir kısmı ithal edilmektedir.

Ülkemizde tohum üretimi son on yılda her ne kadar 1,3 milyon tona kadar çıkmış olsa da bu artış, ithal edilen yüksek teknoloji hibrit tohumların yerini tam olarak alamaya yetmemiştir. Bu tablo, Türkiye’nin tohumculuk sektöründe üretim kapasitesini artırdığını, fakat teknolojik bağımlılığını henüz ortadan kaldıramadığını göstermektedir. Ne yazık ki ülkemiz, bu zamana kadar tohum konusunda genetik mühendisliği, patent ve Ar-Ge gibi konularda yeterince yol kat edememiştir.

Tohum geliştirme süreçleri, ıslah çalışmaları ve tescil aşamaları yıllar süren bilimsel emek gerektirmektedir. Bu alanda gelişmiş ülkeler, ülkemize göre, yüksek bütçeli araştırma merkezleri ve genetik laboratuvarlarıyla büyük bir üstünlük sağlamıştır. Ülkemizde tohum üretiminin büyük bir bölümü küçük ölçekli üreticiler tarafından yapılmaktadır. Ayrıca çok uluslu şirketler, genetik olarak geliştirdikleri tohumların kullanımını patentlerle sınırlandırmakta ve böylece çiftçilerin her yıl aynı tohumları yeniden satın almasını zorunlu kılmakta ve tohum için yüksek paralar ödemektedir. Bu durum çiftçilerimize her yıl yeni yük getirmektedir.

Bu nedenle, yüksek tohum fiyatları ve tohum üretiminde yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak, yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak, alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98. ve TBMM içtüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Ahmet Eşref FAKIBABA	ANKARA	
Burak AKBURAK	İSTANBUL	
Erhan USTA	SAMSUN	
Ayyüce Türkeş TAŞ	ADANA	
Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU	BURSA	
Adnan Şefik ÇİRKİN	HATAY	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Metin ERGUN	MUĞLA	
Yüksel ARSLAN	ANKARA	
Ömer KARAKAŞ	AYDIN	
Rıdvan UZ	ÇANAKKALE	
Selcan TAŞÇI	TEKİRDAĞ	
Şenol SUNAT	MANİSA	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Hasan TOKTAŞ	BURSA	
Ersin BEYAZ	İSTANBUL	
Hakan Şeref OLGUN	AFYONKARAHİSAR	
Burak DALGIN	BALIKESİR	
Lütfullah KAYALAR	YOZGAT	
Mustafa Cihan PAÇACI	İSTANBUL	